

työtä milloin itse halusi. Työnantajan edun mukaista oli jouduttaa työtä ja pitää palkkoja mahdollisimman alhaisina.

Entisen kylätuotannon järjestelmän jätteitä säilyi tosin siellä täällä, mutta tässä mainittu uusi tapa nopeasti voitti alaa.

Tällä tavalla olemme tulleet varsinainen teollisuusköyhälistön ja teollisuusporvariston aikakauteen. Viime mainittu kuitenkin vielä kauvan pysyi yhteiskunnallisessa suhteessa vähempiarvoisena kuin kauppaporvaristo. Niin kauvan kun käsiteollisuus vielä vallitsi, saattoivat kauppiaat saada suurempia liikevoittoja kuin tehtailijat.

Englannin kulku herruutta kohti. Sodilla maalla ja merellä Englanti kukisti espanjalaisten vallan kuudenkallatoista vuosisadalla, hollantilaisten vallan seitsemännellätoista vuosisadalla ja ranskalaisten vallan kahdeksannekallatoista vuosisadalla. Samalla ker-

taa se hankki itselleen tärkeitä siirtomaita Indiassa, Amerikassa ja muualla, ja saavutti kauppaetuja kaikkialla maailmassa.

Kuudennentoista vuosisadan jälkeen työsuhteet Englannissa jonkun verran paranivat maanviljelijästapojen paranemisen ja teollisuuden paisumisen takia. Mutta työläiset pysyivät järjestymättöminä ja valttolisesti voimattomina. Maan asukasluku kasvoi nopeasti ja etenkin kasvoi palkkatyöläisten lukumäärä.

Kahdeksannentoista vuosisadan puolivälissä olivat Englannin olosuhteet kypsyneet uutta vallankumousta varten. Englannin ulkomaakauppa oli kasvanut siinä määrin, että maan tärkeimpinä kysymyksiä nyt oli, miten saada riittävästi tavaroita tyydyttämään markkinoitten tarvetta. Tehokkaan tuotantotavat kävivät välttämättömiksi ja keksijänerojen voimat kohdistuivat ratkaisemaan tätä kysymystä.

## KATSAUKSIA

### Venäjäin työläiset ja vallankumous.

Viime päivinä saapuneet yksityiskohtaisimmat tiedonannot Venäjän vallankumouksesta osottavat, mitenkä tärkeä osa Pietarin työläisillä oli vallankumouksen suorittamisessa.

On varmaa, että pääkaupungin suurten tehtaitten työläisillä oli omat salaiset komiteansa ja että niissä oli toimivana aineksena mukana sosialisteja, jotka ohjasivat ja neuvoivat. Mutta varmalta myöskin tuntuu, että mikään näistä komiteoista ei vielä suunnitellut, eikä aavistanutkaan näin nopeasti vallankumoustopahtumien syntyvän ja muodostuvan voitokkaiksi. Vallankumous alkoi näkökämellakoilla. Pietarin kunsajoukot olivat nälkäisiä ja samoin olivat sotamiehet. Kun Pietarin poliisilaitos huomasi olevansa voimaton tukahuttamaan mielenosotuksia, kutsuttiin sotamiehiä avuksi. Mutta sotamiehet eivät enää olleetkaan niitä pelinappuloita, joina olivat olleet ennen sotaa. Sota oli tehnyt armeijasota kansasarmeijan, oli luonut sotamiehiin uuden hengen. Kun heldät määrättiin ampumaan nälkäisiä jouk-

koa, ampuivatkin he upseerinsa. Alipuseerit ja vapaamielisimmät upseerit ottivat pataljoonien ja rykmenttien komennon käsiinsä. Niinpä muuankin kersantti oli rykmentin komentajana. Nyt suunnattiin tuli poliiseja vastaan, jotka ampuivat kansaa. Nyt astuivat työläisjoukotkin työhön. He yhtyivät kapinoitsemiin sotamiehiin. Vähitellen volettiin poliisit ja hallitukselle uskollisiksi jääneet joukot. Vallankumous oli voitanton!

Vielä ei ollut taistelu lopussa, kun alettiin muodostaa työläisten ja sotilasedustajien komiteaa. Puuhan aloittivat ampumatarvetehtaitten työläiset, jotka valitsivat yhden edustajan jokaista tuhatta työläistä kohden. Kapinaan nousseet sotamiehet valitsivat yhden edustajan jokaisesta kompaniasta. Kansasarmeija piti tätä työläisten ja sotilasedustajien komiteaa vllpökällikkönään, jota se totteli.

Tämä työläisten ja sotilasedustajien komitea, joka on sosialistisen hengen läpitunkema, on vielä nytkin vallankumouksen toimivana voimana. Tämä komitea oli se, joka asettui ennenalkaista kompromissia vastaan.

Vanhan hallituksen kanssa rikottiin väkiltä täydöllisesti juuri tämän saman komitean pakotuksesta. Tämä työläisten komitea se myös pakotti väliaikaisen hallituksen antamaan julistuksen, jossa päätetään kutsua koolle perustuslakikongressi, johon edustajat valitaan yleisellä ja yhtäläisellä äänioikeudella ja jossa kongressiosuissa ratkaistaan Venäjän tuleva hallitusmuoto. Tämän komitean pakotuksesta parlamentaariset johtajat julkasivat yleisen anteksiannon poliittisille rikoksellisille, lakkovapauden ja alkoivat heti suunnitella Venäjän uudestaan järjestämistä.

Kun keisari antoi erolimotuksensa ja luovutti kruununsa pojalleen, niin työläisten ja sotilasedustajien komitea pani vastalauseensa, joka pakotti keisarin peruuttamaan julistuksensa ja lupaamaan kruunun nuoremmalle veljelleen. Samalla nimitti hän suuriruhtinas Nikolain sotajoukkojen ylipäälliköksi. Molempia nimityksiä vastaan nousi työläisten komitea ja seurauksena oli, että keisarin velikin luopui kruunusta. Väliaikainen hallitus ilmoitti, että se tulee antamaan sotajoukkojen ylipäällikkyyden sotilaille, joka ei kuulu Romanoffin sukuun. Ja työläisten komitean päätöksestä tapahtui vihdoin keisarin vangitseminenkin.

Pietarin työläisten ja sotilasedustajien komitean ja väliaikaisen hallituksen väliset suhteet olivat ensi päivinä sangen kireät. Hallituksen porvarilliset ainekset pelkäsivät sosialistien vaikutusta, jota työläiset noudattivat. Pian alkoi porvariaineksille selvitä, että vallankumouksen seuraava askel olisi valtion poliittisesti kansanvaltaistuttaminen. Työläiset olivat päättäväisesti sillä kannalla, että poliittisen muutoksen täytyy olla perustellisen. Porvarillinen aines katsoi parhaaksi antaa perään. Perustuslakikongressi tulee vihdoin antamaan ratkaisevan sanansa.

Työväen ja sotilasedustajien komitea jätti lopullisen ratkaisuvallan kansalle. Nyt ehkä ajattelee moni, että Venäjän talonpojat eivät ole vielä kypsä tasavaltainen valtiomuotoa hyväksymään, vaan edelleenkin kannattavat "isän" vallassaolemista, jossa personoituisi isänmaa. Ne, jotka näin ajattelevat, kuitenkin unohtavat sen, että ne armeijan rykmentit, jotka Pietarin kaduilla alkoivat taistelun siinä, että ampuivat upseerinsa, olivat juuri talonpoikaiss- nuorisosta kokoon-

pantuja, mutta jotka edustavat uuden sukupolven mielialaa. Sota on tehty heistä ihmisiä, jotka ajattelevat ja osaavat toimia, kuten viime tapahtumat osoittavat.

Kun työväen ja sotilasedustajien komitea edelleenkin säilyttää valtansa ja toimintansa siksi kunnes uusi järjestys on aikaansaatu, niin Venäjän vallankumouksen voitto on taattu.

#### Keskusvalloissa kiehuu.

Saksasta ja Itävallasta viime viikkojen aikana saapuneet tiedot osoittavat Venäjän vallankumouksen sytyttäneen voimakkaaseen liekkiin näitten maitten työläisten keskuudessa kyteneen tytyymättömyyden kipinän. Yhä voimakkaampana kuuluu vaatimukset vaalireformeista, rauhasta, y. m.

Asema alkoi käydä vakavaksi ja niinpä Saksan keisarin oli pakotettu antamaan lupauksen, että yksi Preussin junkkerien tukipylväistä, Preussin valtiopäivien kolmioukka-valintatapa polstetaan ja yleinen, yhtäläinen vaalioikeus otetaan käytäntöön. Keisari tosin lupasi tämän, samoin kuin muutkin reformit, toteutettavan vastan sodan päätyttyä. Mutta Saksan kanssa ei tähän tyydy, vaan pakottaneen hallituksen jo sodan aikana tekemään sen, mitä siltä vaaditaan.

Lakkoja on Saksassa syntynyt useita. Huhtikuun 16 päivänä alkoi lakkojen sarja senjohdosta, kun edellisenä päivänä oli käytäntöön otettu elintarpeitten jaossa järjestelmä, jonka mukaan leipäannoksia pienennettiin yhdellä neljäs-osalla. Samalla nämä lakot tähdättiin sotaa vastaan. Vaikkakaan yksityiskohtaisempia tietoja näistä lakkoista ei Saksan kiristetty sensuurin takia ole saatu, niin hajatiedoistakin voi päättää lakkojen olleen vaikuttavia ja omiansa osottamaan hallitukselle leikkittelyn olevan kaukana.

Itävallasta ei saa paljoakaan tietoa. Siellä lienee kuitenkin asema hieman samanlainen kuin Venäjällä vallankumouksen aattona. Niinpä Itävallan hallitus on jo katsonut viisaimmaksi kutsua parlamentin koolle toukokuun lopulla. Koko sodan aikana ei Itävallan parlamentti ole kokoontunut, eikä hallitus kaikkia vaatimuksista huolimatta sitä kutsunut koolle. Kerrotaanpa Itävallan hallituksen alkoivan parlamentille esittää uuden perustuslainikin, jossa tulee olemaan suuria vaalioikeusreformia, y. m.